

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η θεμελίωση της έγκλησης

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	21
2. Ο δικαιολογητικός σκοπός της έγκλησης.....	23
2.1. Ο κανόνας της αυτεπάγγελτης δίωξης.....	23
2.2. Η δυνατότητα του παθόντα να ενεργοποιήσει την ποινική διαδικασία ή να επηρεάσει την πορεία της	24
2.2.1. Η τυπολογία των κατ' έγκληση διωκόμενων εγκλημάτων	25
2.2.1.1. Το μοντέλο της κατ' έγκληση δίωξης των περιουσιακών εγκλημάτων που εισήγαγε ο Ν. 4619/2019	27
2.2.1.2. Το μοντέλο της δίωξης των περιουσιακών εγκλημάτων ύστερα από την κανονιστική παρέμβαση του Ν. 5090/2024.....	29
2.2.1.3. Κριτικές παρατηρήσεις στην παλινωδία του νομοθέτη του Ν. 5090/2024	31
2.2.2. Απόλυτα και σχετικά κατ' έγκληση διωκόμενα εγκλήματα	36
3. Η ένταξη της έγκλησης στους λόγους εξάλειψης του αξιοποίνου	37
4. Η έγκληση ως δικονομική προϋπόθεση της ποινικής δίκης.....	44
5. Η νομική φύση της έγκλησης	46
6. Έγκληση και διαχρονικό δίκαιο	49
6.1. Ζητήματα διαχρονικού δικαίου με σημείο αναφοράς την ουσιαστική διάσταση της έγκλησης	49
6.2. Ζητήματα διαχρονικού δικαίου με σημείο αναφοράς τη δικονομική διάσταση της έγκλησης	63
7. Η αυτοτέλεια του δικαιώματος υποβολής έγκλησης	66
8. Η αρχή του αδιαιρέτου της έγκλησης.....	67
9. Η έγκληση υπό το πρίσμα της αρχής in dubio pro reo.....	71
10. Ο θεσμός της έγκλησης υπό το πρίσμα του Ενωσιακού Δικαίου	74
10.1. Αφετηριακές παρατηρήσεις	74
10.2. Η θεμελίωση του δικαιώματος υποβολής καταγγελίας στην οδηγία 2012/29/ΕΕ	77
10.2.1. Το δικαίωμα λήψης πληροφοριών από την πρώτη επαφή με την αρμόδια αρχή	78
10.2.2. Τα δικαιώματα του θύματος κατά την υποβολή της καταγγελίας.....	80

Περιεχόμενα

10.3. Οι δυνατότητες αντίδρασης του θύματος σε περίπτωση παραβίασης των υποχρεώσεων των αρμόδιων αρχών	82
--	----

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η οριοθέτηση της έγκλησης από άλλους θεσμούς

1. Η αίτηση δίωξης.....	85
2. Η άδεια για δίωξη	89
3. Η μήνυση.....	98
3.1. Γενικά.....	98
3.2. Η αρχειοθέτηση της μήνυσης υπό το καθεστώς του ΝΚΠΔ.....	99
3.3. Η αρχειοθέτηση της μήνυσης υπό το καθεστώς του Ν. 5090/2024	100
3.4. Κριτική προσέγγιση των μεταβολών που επέφερε ο Ν. 5090/2024 στην αρχειοθέτηση της μήνυσης.....	101
4. Η ανακοίνωση και η αναγγελία αξιόποινης πράξης	103
5. Η δήλωση παράστασης για υποστήριξη της κατηγορίας.....	106
6. Η δήλωση του άρθρου 314 παρ. 2 εδάφ. γ' και δ' ΠΚ.....	120
7. Η δήλωση του άρθρου 344 ΠΚ.....	122
8. Η ικανοποίηση του παθόντα από τον υπαίτιο εγκλήματος κατά περιουσιακού εννόμου αγαθού	124

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Οι προϋποθέσεις έγκυρης υποβολής της έγκλησης

1. Γενικά.....	139
2. Ο δικαιούχος σε υποβολή έγκλησης.....	139
2.1. Η υποβολή έγκλησης από φυσικό πρόσωπο.....	140
2.1.1. Ο ανήλικος.....	140
2.1.2. Το πρόσωπο που τελεί σε καθεστώς δικαστικής συμπαράστασης.....	147
2.1.3. Οι συγγενείς του άμεσα παθόντα σε περίπτωση θανάτου του	149
2.2. Η υποβολή έγκλησης από νομικό πρόσωπο	151
2.2.1. Η ανώνυμη εταιρία	152
2.2.2. Η εξωχώρια – υπεράκτια (off-shore) εταιρία.....	157
2.2.3. Η ιδιωτική κεφαλαιουχική εταιρία	160
2.2.4. Ο αγροτικός και ο αστικός συνεταιρισμός	161
2.2.5. Η εταιρία περιορισμένης ευθύνης	164
2.2.6. Η ομόρρυθμη και η ετερόρρυθμη εταιρία	165
2.2.7. Η εταιρία που τελεί σε καθεστώς πτώχευσης	167
2.2.8. Η εταιρία που τελεί σε καθεστώς εκκαθάρισης.....	170
2.2.9. Τα νομικά πρόσωπα του ΑΚ.....	171
2.2.10. Η ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα	172

2.2.11. Το ελληνικό δημόσιο και οι ΟΤΑ	173
3. Ο τύπος της έγκλησης.....	174
4. Το περιεχόμενο της έγκλησης.....	176
5. Η προθεσμία υποβολής της έγκλησης.....	178
5.1. Εισαγωγικές επισημάνσεις.....	178
5.2. Ο δικαιολογητικός σκοπός της προθεσμίας	179
5.3. Ο τρόπος υπολογισμού της προθεσμίας	180
5.4. Η έναρξη της προθεσμίας όταν το παθόν είναι νομικό πρόσωπο.....	183
5.5. Η έναρξη της προθεσμίας στο διαρκές έγκλημα.....	184
5.5.1. Γενικά για το διαρκές έγκλημα	184
5.5.2. Η προθεσμία υποβολής έγκλησης στο διαρκές έγκλημα	184
5.6. Η έναρξη της προθεσμίας στα κατ' εξακολούθηση τελούμενα εγκλήματα.....	185
5.6.1. Γενικά για τα εγκλήματα που τελούνται κατ' εξακολούθηση	185
5.6.2. Η προθεσμία υποβολής έγκλησης στα κατ' εξακολούθηση τελούμενα εγκλήματα	190
5.7. Η έναρξη της προθεσμίας στο υπαλλακτικά μικτό έγκλημα.....	192
5.7.1. Γενικά για το υπαλλακτικά μικτό έγκλημα.....	192
5.7.2. Η προθεσμία υποβολής έγκλησης στο υπαλλακτικά μικτό έγκλημα.....	193
5.8. Η δυνατότητα αναιρετικού ελέγχου σχετικά με το εμπρόθεσμο της έγκλησης.....	193
6. Η υποβολή έγκλησης από πληρεξούσιο	195
7. Ο παραλήπτης της έγκλησης.....	199

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η έλλειψη της έγκλησης στα κατ' έγκληση διωκόμενα αδικήματα

1. Η παραίτηση από το δικαίωμα υποβολής έγκλησης	201
1.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	201
1.2. Οι τρόποι παραίτησης από το δικαίωμα υποβολής έγκλησης	202
1.2.1. Σιωπηρή παραίτηση	202
1.2.2. Ρητή παραίτηση	202
1.3. Οι προϋποθέσεις της έγκυρης παραίτησης από την έγκληση	203
1.3.1. Ο δικαιούμενος σε παραίτηση	203
1.3.2. Το περιεχόμενο της δήλωσης παραίτησης	203
1.3.3. Ο αποδέκτης της δήλωσης παραίτησης	205
1.3.4. Ο τύπος της παραίτησης	206
1.4. Η αυτοτέλεια της παραίτησης από την έγκληση	207
1.5. Η παραίτηση από την έγκληση υπό το πρίσμα της αρχής του αδιαιρέ- του της έγκλησης	208
1.6. Οι συνέπειες που επέρχονται από την παραίτηση	210

Περιεχόμενα

1.7. Η παραίτηση από την έγκληση υπό το πρίσμα της αρχής in dubio pro reo	211
2. Η ανάκληση της έγκλησης	213
2.1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	213
2.2. Ο δικαιούμενος σε ανάκληση	213
2.3. Οι προϋποθέσεις της έγκυρης ανάκλησης	216
2.3.1. Η ανάκληση από τον ίδιο τον δικαιούχο ή από ειδικό πληρεξούσιο ..	216
2.3.2. Ο αποδέκτης της ανάκλησης	217
2.3.3. Ο τύπος της ανάκλησης.....	218
2.3.4. Το περιεχόμενο της ανάκλησης.....	219
2.3.5. Ανάκληση της δήλωσης ανάκλησης της έγκλησης και παραίτηση από την ανάκληση.....	221
2.3.6. Ο χρόνος υποβολής της δήλωσης ανάκλησης.....	222
2.3.7. Η καταβολή των δικαστικών εξόδων	225
2.4. Η αποδοχή της ανάκλησης	227
2.5. Οι συνέπειες που επέρχονται από την αποδοχή της ανάκλησης της έγκλησης.....	230
2.6. Η αυτοτέλεια της ανάκλησης της έγκλησης	232
2.7. Η ανάκληση υπό το πρίσμα της αρχής του αδιαιρέτου.....	233
2.8. Η ανάκληση της έγκλησης υπό το πρίσμα της αρχής in dubio pro reo	234
3. Η διάκριση της έλλειψης της έγκλησης σε οριστική και προσωρινή	236
4. Η έλλειψη της έγκλησης στην περίπτωση εγκλημάτων που τελέστηκαν κατ' έστυρον	238
5. Η έλλειψη της έγκλησης στην περίπτωση εγκλημάτων που τελέστηκαν κατ' εξακολούθηση	242
5.1. Η οριστική έλλειψη της έγκλησης στα κατ' εξακολούθηση τελούμενα εγκλήματα	243
5.2. Η προσωρινή έλλειψη της έγκλησης στα κατ' εξακολούθηση τελούμενα εγκλήματα	244
6. Η διαπίστωση της έλλειψης της έγκλησης από το δικαστικό συμβούλιο	245
7. Η διαπίστωση της έλλειψης της έγκλησης από το δικαστήριο.....	247

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ειδικά ζητήματα από το πεδίο του ουσιαστικού ποινικού δικαίου

1. Η δήλωση του άρθρου 464 ΠΚ περί επιθυμίας προόδου της εκκρεμούς ποινικής διαδικασίας.....	251
1.1. Το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 464 ΠΚ.....	251
1.2. Ο εννοιολογικός προσδιορισμός του όρου «έγκληση» στο άρθρο 464 ΠΚ.....	253
1.3. Η διαφοροποίηση της έγκλησης από την παράσταση για υποστήριξη	

της κατηγορίας και από την παράσταση πολιτικής αγωγής του ΠΚΠΔ υπό το πρίσμα του άρθρου 464 ΠΚ.....	255
1.4. Η δήλωση του άρθρου 464 ΠΚ στην περίπτωση της κακουργηματικής απιστίας που στρέφεται άμεσα κατά πιστωτικού ή χρηματοδοτικού ιδρύματος ή επιχείρησης του χρηματοπιστωτικού τομέα	257
1.4.1. Η ποινική δίωξη της κακουργηματικής τραπεζικής απιστίας	257
1.4.2. Η προθεσμία υποβολής της δήλωσης προόδου της διαδικασίας για την κακουργηματική τραπεζική απιστία ενόψει των μέτρων που λήφθηκαν για την καταπολέμηση της διάδοσης του κορω- νοϊού.....	263
1.5. Εγκλήματα που κατά τον χρόνο τέλεσης διώκονταν αυτεπάγγελτα, αλ- λά τη στιγμή που κατέστησαν κατ' έγκληση διωκόμενα με τον ΝΠΚ δεν υπήρχε εκκρεμής ποινική διαδικασία.....	267
1.6. Καταληκτικές παρατηρήσεις αναφορικά με τη δήλωση του άρθρου 464 ΠΚ.....	268
2. Η έγκληση επί πλημμελημάτων που τελούνται στην αλλοδαπή.....	270
2.1. Η αρχή της εδαφικότητας	270
2.2. Η αρχή του υποκειμενικού ενδιαφέροντος ή της ενεργητικής προσω- πικότητας	272
2.3. Η αρχή του αντικειμενικού ενδιαφέροντος ή της παθητικής προσωπι- κότητας.....	278
3. Η δήλωση του παθόντα ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη οδηγού οχή- ματος ή υπόχρεου σε ιδιαίτερη επιμέλεια ή προσοχή για την πράξη της σωματικής βλάβης από αμέλεια	280
3.1. Η κυοφορία της διάταξης	280
3.2. Τα βασικά στοιχεία του αδικήματος της σωματικής βλάβης από αμέ- λεια και η κατά κανόνα κατ' έγκληση δίωξή του	282
3.3. Η προσέγγιση των όρων που πρέπει να συντρέχουν για την αυτεπάγ- γελτη δίωξη της σωματικής βλάβης από αμέλεια.....	284
3.4. Η νομική φύση της κατ' άρθρο 314 παρ. 2 εδάφ. γ' και δ' ΠΚ δήλωσης.....	286
4. Η δήλωση του παθόντα ότι δεν επιθυμεί την ποινική δίωξη του δράστη για το έγκλημα του βιασμού λόγω επικείμενου σοβαρού ψυχικού τραυματι- σμού του από τη δημοσιότητά της	289
4.1. Η αρχική πρόβλεψη για κατ' έγκληση ή αυτεπάγγελτη δίωξη του βια- σμού με βασικό κριτήριο το φύλο του θύματος.....	289
4.2. Η καθιέρωση της αυτεπάγγελτης δίωξης του βιασμού και της δυνα- τότητας υποβολής δήλωσης σοβαρού ψυχικού τραυματισμού από τη δημοσιότητα της ποινικής δίωξης	290
4.3. Η διαμόρφωση του άρθρου 344 ΠΚ μετά τον Ν. 4619/2019 και τον Ν. 4855/2021	293

4.4. Το περιεχόμενο της δήλωσης	294
4.5. Η νομική φύση της δήλωσης	295
4.6. Τα κριτήρια που καθορίζουν την επικείμενη πρόκληση σοβαρού ψυχικού τραυματισμού	297
4.7. Η διαφοροποίηση του σοβαρού ψυχικού τραυματισμού από την ιδιαίτερη ψυχική ταλαιπωρία ή τον διασυρμό του θύματος.....	300
4.8. Ο χρόνος υποβολής της δήλωσης	302
4.9. Η διερεύνηση της δυνατότητας παύσης της ποινικής δίωξης για έγκλημα που συρρέει με τον βιασμό με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 344 ΠΚ	305
4.10. Ενδιάμεσα συμπεράσματα.....	308

ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Επιμέρους ζητήματα έγκλησης σε ειδικούς ποινικούς νόμους

1. Η έκδοση ακάλυπτης επιταγής.....	311
1.1. Η νομοτυπική μορφή του αδικήματος.....	311
1.2. Η έναρξη της προθεσμίας υποβολής έγκλησης	313
1.3. Ο δικαιούχος υποβολής έγκλησης.....	313
1.3.1. Ο δικαιούχος έγκλησης στην περίπτωση οπισθογράφησης λόγω πληρεξουσιότητας.....	314
1.3.2. Ο δικαιούχος έγκλησης στην περίπτωση οπισθογράφησης λόγω ενεχύρου.....	315
2. Η μη εμπρόθεσμη καταβολή δεδουλευμένων αποδοχών	316
2.1. Η νομοτυπική μορφή του αδικήματος.....	316
2.2. Προβληματισμοί σχετικά με τη μήνυση που απαιτείται για την κίνηση ποινικής δίωξης.....	319
2.3. Η θέση της μελέτης	320
3. Οι παραβάσεις των υποχρεώσεων σύγκλησης γενικής συνέλευσης, συμπερίληψης θέματος στην ημερήσια διάταξη και παροχής πληροφοριών στις ανώνυμες εταιρίες.....	321
3.1. Εισαγωγικά.....	321
3.2. Η νομοτυπική μορφή του εγκλήματος της παράλειψης σύγκλησης γενικής συνέλευσης μετόχων ή ομολογιούχων ή της υποχρέωσης συμπερίληψης ορισμένου θέματος στην ημερήσια διάταξη	322
3.3. Η νομοτυπική μορφή του εγκλήματος της παράβασης υποχρέωσης παροχής πληροφοριών	324
3.4. Η προσέγγιση της έγκλησης του μετόχου ή του ομολογιούχου για τη δίωξη των αδικημάτων του άρθρου 180 παρ. 1 και 3 Ν. 4548/2018	326
3.4.1. Η οριοθέτηση του προβληματισμού.....	326
3.4.2. Η υποβολή αιτήματος σύγκλησης ΓΣ ή συμπερίληψης θέματος	

στην ημερήσια διάταξη ως προϋπόθεση για την υποβολή έγκλησης στην περίπτωση του αδικήματος του άρθρου 180 παρ. 1 Ν. 4548/2018	326
3.4.3. Η υποβολή αιτήματος παροχής πληροφοριών ως προϋπόθεση για την υποβολή έγκλησης στην περίπτωση του αδικήματος του άρθρου 180 παρ. 3 Ν. 4548/2018	328
3.5. Η θέση της μελέτης	328

ΕΒΔΟΜΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Η δικονομική μεταχείριση της έγκλησης

1. Εισαγωγικές παρατηρήσεις.....	331
2. Υποβολή έγκλησης και κίνηση της ποινικής δίωξης από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών	333
3. Η απόρριψη της έγκλησης από τον εισαγγελέα πλημμελειοδικών.....	338
3.1. Έγκληση απαράδεκτη λόγω μη προσκόμισης παραβόλου.....	340
3.1.1. Η υποχρέωση προσκόμισης παραβόλου υπέρ του δημοσίου κατά την υποβολή της έγκλησης υπό το καθεστώς του ΠΚΠΔ	340
3.1.2. Η κατάργηση της υποχρέωσης προσκόμισης παραβόλου για την παραδεκτή υποβολή έγκλησης στον ΝΚΠΔ.....	342
3.1.3. Η επαναφορά της υποχρέωσης προσκόμισης παραβόλου για την παραδεκτή υποβολή έγκλησης με τον Ν. 5090/2024	342
3.1.4. Κριτική προσέγγιση της επιλογής του νομοθέτη του Ν. 5090/2024 να επαναφέρει την υποχρέωση προσκόμισης παραβόλου για την παραδεκτή υποβολή έγκλησης	345
3.2. Έγκληση μη στηριζόμενη στον νόμο	347
3.3. Έγκληση προφανώς αβάσιμη στην ουσία της.....	350
3.4. Έγκληση ανεπίδεκτη δικαστικής εκτίμησης	351
3.5. Το περιεχόμενο και η αιτιολογία της απορριπτικής διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.....	352
4. Το δικαίωμα άσκησης προσφυγής κατά της απορριπτικής διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.....	355
4.1. Η νομική φύση της προσφυγής	355
4.2. Η προθεσμία άσκησης της προσφυγής.....	356
4.3. Η σύνταξη έκθεσης κατά την άσκηση της προσφυγής	358
4.3.1. Η σύνταξη έκθεσης ως προϋπόθεση της παραδεκτής άσκησης των ενδίκων μέσων.....	358
4.3.2. Η απόρριψη του ενδίκου μέσου ως απαράδεκτου λόγω σφάλματος ή έλλειψης της έκθεσης που αποδίδεται στο αρμόδιο για τη σύνταξη της πρόσωπο υπό το πρίσμα της νομολογίας του ΕΔΔΑ.....	360
4.3.3. Η αντιμετώπιση της προσφυγής όταν διαπιστώνονται ελλείψεις	

Περιεχόμενα

ή σφάλματα στην έκθεση εγχείρησης που δεν αποδίδονται στον προσφεύγοντα	362
4.4. Το περιεχόμενο της προσφυγής	363
4.5. Η απαγόρευση άσκησης δεύτερης προσφυγής κατά της ίδιας απορριπτικής διάταξης.....	364
4.6. Η προϋπόθεση ύπαρξης εννόμου συμφέροντος για την άσκηση προσφυγής.....	364
4.7. Η ενάσκηση του δικαιώματος προσφυγής από το δικαιούμενο πρόσωπο αυτοπροσώπως ή από τον νόμιμο αντιπρόσωπό του	365
4.8. Η υποχρέωση προσκόμισης παραβόλου	366
4.9. Η αυτοτέλεια του δικαιώματος άσκησης προσφυγής	368
4.10. Μεταβιβάζεται το δικαίωμα άσκησης προσφυγής σε περίπτωση θανάτου του εγκαλούντα;.....	369
4.10.1. Η οριοθέτηση του προβληματισμού.....	369
4.10.2. Η θέση της μελέτης.....	370
4.11. Ο παραλήπτης της προσφυγής	371
5. Το περιεχόμενο της διάταξης που εκδίδει ο εισαγγελέας εφετών επί της προσφυγής κατά της απορριπτικής διάταξης του εισαγγελέα πλημμελειοδικών.....	372

ΟΓΔΟΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Καταληκτικές παρατηρήσεις στις μεταβολές που επέφερε ο Ν. 5090/2024 στον θεσμό της έγκλησης	377
--	------------

Βιβλιογραφία.....	387
-------------------	-----